

POSTANOWIENIE

25 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 25 marca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa I.S.

przeciwko syndykowi masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 26 listopada 2024 r., I ACa 424/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. obciąża pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego,
pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 8 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie ustalił, że umowa kredytu hipotecznego indeksowanego do CHF z 23 sierpnia 2008 r., zawarta pomiędzy powódką I.S. a poprzednikiem prawnym pozwanego Banku Spółki Akcyjnej w W. – G. Spółką Akcyjną w K. [...] Oddział w Ł., jest nieważna.

2. Wyrokiem z 26 listopada 2024 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację strony pozwanej od powyższego wyroku.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany syndyk masy upadłości Banku spółki akcyjnej w W. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Wskazał, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów tj. art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (dalej „pr.up.”) w zw. z art. 1 ust. 1 pkt 1 pr.up. polegające na rozbieżnościach w odpowiedzi na pytanie, czy postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu waloryzowanego do waluty obcej, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 pr.up. i tym samym podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 pr.up. z art. 1 ust. 1 pkt 1 pr.up. do czasu rozpoznania zgłoszenia wierzytelności na liście wierzytelności lub, odpowiednio, odmowy uwzględnienia wierzytelności na liście i wyczerpania trybu określonego ustawą. Zdaniem skarżącego w sprawie zachodzi również potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów tj. art. 1 ust. 1 pkt 1 pr.up. polegające na rozbieżnościach w odpowiedzi na pytanie, czy ustawa pr.up. określa zasady wspólnego dochodzenia roszczeń wierzycieli od niewypłacalnych dłużników będących przedsiębiorcami jedynie co do wierzytelności pieniężnych czy też co do wszelkich wierzytelności.

4. W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. np.

postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

7. Podniesione przez skarżącego zagadnienie prawne nie jest obecnie problemem nowym. Został on rozstrzygnięty uchwałą Sądu Najwyższego z 19 września 2024 r., III CZP 5/24, w której SN stwierdził, iż postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe, a tym samym może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka. Sąd Najwyższy uznał, że powyższy wniosek wynika przede wszystkim z literalnej wykładni powołanych regulacji, a przy tym stwierdził, że niewskazanie w art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego wprost spraw o ustalenie nie powinno skłaniać do rozszerzającego rozumienia pojęcia „postępowania sądowego (...)”

o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości”, w celu objęcia tą kategorią spraw również żądań z art. 189 k.p.c. Postępowanie upadłościowe, którego istotnym elementem jest sporządzenie listy wierzytelności zaspokajanych z masy upadłości, zasadniczo nie stwarza bowiem zainteresowanym możliwości dochodzenia roszczenia procesowego o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. Na rzecz wniosku, że sprawy te pozostają poza zakresem zastosowania art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego, przemawia więc także ten argument, że w przeciwnym razie zagrożeniu ulegałoby prawo stron do sądu.

8. Wobec powyższego nie zachodzi również potrzeba dokonania wykładni wskazanych przez skarżącego przepisów prawa, na podstawie których zostało sformułowane rozważane zagadnienie. Tożsame bądź bardzo zbliżone problemy, były już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego w ramach tzw. przedsądu; zob. np. postanowienia: z 2 kwietnia 2025 r., I CSK 2578/24; z 15 kwietnia 2025 r., I CSK 335/25; z 15 kwietnia 2025 r., I CSK 531/25; z 16 kwietnia 2025 r., I CSK 611/25; z 11 czerwca 2025 r., I CSK 3309/24; z 25 czerwca 2025 r., I CSK 4015/24; z 20 sierpnia 2025 r., I CSK 1508/25; z 10 września 2025 r., I CSK 134/25; z 10 września 2025 r., I CSK 239/25; z 8 października 2025 r., I CSK 2233/25, do których szczegółowych uzasadnień wypada odesłać w celu uniknięcia zbędnych powtórzeń.

9. O potrzebie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie świadczy również wskazana przez skarżącego kwestia, czy regulacja pr.up. określa zasady wspólnego dochodzenia roszczeń wierzycieli od niewypłacalnych dłużników będących przedsiębiorcami jedynie co do wierzytelności pieniężnych czy też co do wszelkich wierzytelności. Skarżący ograniczył się tylko do zasygnalizowania powyższej problematyki. Nie tylko nie przedstawił rozbieżności w orzecznictwie sądów, wskazując na konkretne przypadki rozbieżnych orzeczeń, ale też nie dostrzegł, że ustawodawca sformułowaniem w art. 1 ust. pkt 1 pr.upadł nie dokonał rozdziału wierzytelności ze względu na ich charakter, uznając, że w upadłości dochodzić można wszelkich wierzytelności. Nie wyjaśnił również, jakie znaczenie dla rozstrzygnięcia skargi ma odpowiedź na tego rodzaju abstrakcyjne pytanie. Tożsame wątpliwości do przedstawionych przez skarżącego były już rozważane w skargach kasacyjnych w sprawach, w których Sąd Najwyższy wydał

postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienia SN: z 26 czerwca 2025 r., I CSK 1271/25; z 17 lipca 2025 r., I CSK 1372/25; z 19 listopada 2025 r., I CSK 1584/25; z 18 sierpnia 2025 r., I CSK 790/25).

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Krzysztof Grzesiowski

(R.N.)

[a.ł]